EILANDSRAAD VAN ARUBA.

Notulen 1956 no. 2.

N O T U L E N

van de openbare vergadering van de Eilandsraad op Vrijdag 20 April 1956 des avonds om acht uur.

BEHANDELDE ONDERWERPEN:

VOORZITTER: mr L.C.Kwartsz, Gezaghebber.

TEGENWOORDIG: de leden J.A.Croes, P.Croes, F.S.Kelly, D.G.Croes, O.S. Henriquez, O.Croes, F.V.Laclé, E.R.Finck, A.I. W.Wijngaarde, A.Werleman, C.A.Eman, J.R.L.Beaujon, F.B.Tromp, Th.J. Figaroa, J.H.Lake, M. de Cuba, I.E.Faneyte, D.C.Mathew, W.C.Anslijn, alsmede na beëdiging als zodanig J.M.Leonardo.

SECRETARIS: L.C.M.Kerstens, secretaris van het eilandgebied.

AFWEZIG: de leden J.E.Irausquin en E.O.Petronia.

De Voorzitter opent de vergadering.

1. Goedkeuring van de notulen van de openbare vergaderingen van 14 en 16 December 1955 en 26 Januari 1956.

a. De notulen van de openbare vergaderingen van 14 en 16 December 1955 worden zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

b. Notulen van de openbare vergadering van 26 Januari 1956.

De heer Th.J.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter in de vergadering van 26 Januari 1956 werd ik door de Voorzitter onderbroken; dit blijkt niet uit de notulen, maar ik wil toch graag die onderbreking genotuleerd zien, n.l. op blz. 34.

De VOORZITTER: Bedoelt U het gedeelte waar de Voorzitter zegt: "Mijnheer Figaroa, U zou Uw stem motiveren. Vindt U dit een manier om Uw stem te motiveren? U mag eigenlijk niet meer aan het woord komen als U niet in de eerste ronde gesproken heeft.

De heer Th.J.FIGAROA: Dit is geen begrotingsvergadering, Mijnheer de Voorzitter.

De VOORZITTER: Dat is de normale gang van zaken.

De heer Th.J.FIGAROA: Wel, Mijnheer de Voorzitter, dan motiveer ik mijn stem......" .

De heer Th.J.FIGAROA: Ja, Mijnheer de Voorzitter.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden de notulen gewijzigd als door de heer Figaroa verzocht.

De heer O.CROES: Er is een fout begaan bij de naam van de vóórlaatste spreker, Mijnheer de Voorzitter; deze spreker was niet O.Croes maar F.V.Laclé.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt de nodige verandering aangebracht.

De notulen van 26 Januari 1956 worden vervolgens, zoals gewijzigd, zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

2. Ingekomen stukken:

a. Afschrift van de brief d.d. 12 Februari 1956 van de leden A.Werleman, Th.J.Figaroa en F.B.Tromp, inzake besteding van een overschot op de eilandsbegroting voor 1955, en afschrift van het antwoord daarop van het Bestuurscollege d.d. 27 Maart 1956 (Ag.no. 1742).

Op verzoek van de heer C.A.Eman worden deze stukken zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de afdelingen verwezen.

b. Voorstel van het Bestuurscollege d.d. 16 Februari 1956 no.988 naar aanleiding van het verzoek van de Stichting Fonds Sportstadion Aruba ter verkrijging van grond in eigendom of erfpacht t.b.v. het Sportstadion (Bijlage no. 7).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de afdelingen verwezen.

c. Afschrift van de brief d.d. 18 Februari 1956 van de leden A. Werleman, Th.J.Figaroa en F.B.Tromp, houdende verzoek tot toekenning van loons- en salarisverhoging van 10% aan arbeiders, werklieden en ambtenaren in dienst van het eilandgebied, en afschrift van het antwoord daarop van het Bestuurscollege d.d. 7 April 1956 (Ag. no. 1922).

Op verzoek van de heer C.A.Eman worden deze stukken zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de afdelingen verwezen.

d. Voorstel van het Bestuurscollege d.d. 20 Februari 1956 no. 403, betreffende ruil van gronden nabij het havengebied tussen het eilandgebied en de Arend Petroleum Maatschappij (Bijlage no. 8).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de afdelingen verwezen.

e. Brief van de Gouvernements-secretaris d.d. 1 Maart 1956 no.6976, waarbij wordt toegezonden een exemplaar van het landsbesluit van de 21ste Februari 1956 no. 17 (Pb. 1956 no. 21) tot vernietiging van de eilandsverordening van 11 September 1953 (Ab.1953 no. 24), houdende regelen ten aanzien van het openbaar personenvervoer met motorrijtuigen (Eilandsverordening openbaar personenvervoer met motorrijtuigen Aruba 1953) (Ag.no. 2377).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de afdelingen verwezen.

f. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de Hinderverordening Aruba (Ab. 1952 no. 6) (Ag.no. 1345; bijlage no. 10).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de afdelingen verwezen.

g. Ontwerp-eilandsverordening houdende regelen betreffende toekenning van studietoelagen ten laste van de kas van het eilandgebied (Studietoelage-verordening Aruba)(Ag.no. 2799; bijlage no. 11).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming naar de afdelingen verwezen.

h. Brief van de Koninklijke Nederlandse Stoomboot-Maatschappij d.d. 21 Maart 1956, waarbij wordt aangeboden het jaarverslag dier Maatschappij over 1955.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

i. Brief van de heer J.E.Irausquin d.d. 31 Maart 1956, houdende mededeling, dat hij ontslag heeft genomen als lid van de Eilandsraad (Ag.no. 3423).

j. Brief van de Voorzitter van het Hoofdstembureau d.d. 4 April 1956 no. 3423, waarbij wordt aangeboden afschrift van zijn besluit d.d. 4 April 1956 no. 3423, bij welk besluit ter voorziening in de vacature ontstaan door de ontslagneming van de heer Juan Enrique Irausquin, de heer José Maria Leonardo is benoemd tot lid van de Eilandsraad.

k. Brief van de Voorzitter van het Hoofdstembureau d.d. 6 April 1956 no. 3423, houdende bericht, dat door hem van de heer José Maria Leonardo de mededeling is ontvangen, dat hij zijn benoeming tot lid van de Eilandsraad aanneemt.

Op voorstel van de Voorzitter wordt besloten de stukken i, j en k zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming te behandelen tegelijk met punt 3 van de agenda.

l. Brief van het Bestuurscollege d.d. 6 April 1956 no. 2878, betreffende reconstructie van de hoofdweg Oranjestad-St.Nicolaas (Bijlage no. 14).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming voor kennisgeving aangenomen.

3. Onderzoek van de geloofsbrief van de heer José Maria Leonardo.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, mag ik in dit verband een vraag stellen? Was het niet de heer Maduro, die weer voor benoeming in deze vacature in aanmerking moest komen?

De VOORZITTER: Deze zaak is bekeken door het Hoofdstembureau en dit heeft uitgemaakt, dat de volgende candidaat, die aan de beurt is, de heer J.M.Leonardo is.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter volgens mij stond de heer Maduro boven de heer Leonardo op de lijst en hij zou volgens mij weer in aanmerking moeten komen.

De VOORZITTER: Mijnheer Eman, er is indertijd een verklaring van de heer Julio Maduro ontvangen, dat hij niet meer in aanmerking wenste te komen om tot Eilandsraadslid te worden benoemd. Indien hij zulks gewenst had, dan had hij die verklaring kunnen intrekken.

De heer C.A.EMAN: Indien ik mij de brief van de heer Maduro goed herinner, dan heeft de heer Maduro alleen maar ontslag gevraagd en

daarbij gevoegd, dat zijn ontslagneming onherroepelijk zou zijn. Dat hij in den vervolge niet meer in aanmerking wilde komen om weer tot lid te worden benoemd, stond in de brief niet.

De VOORZITTER: Mijnheer Eman, de zaak zit zo. De heer Maduro heeft twee brieven geschreven: één aan de Eilandsraad, waarin hij zijn ontslag aanbiedt, en één aan de voorzitter van het Hoofdstembureau, waarin staat, dat hij niet meer in aanmerking wenst te komen voor een benoeming tot lid van de Eilandsraad. Deze brief is uiteraard niet aan de Eilandsraad overgelegd.

De heer C.A.EMAN: Staat dat met zovele woorden in die brief, Mijnheer de Voorzitter? Straks zal deze Raad moeten beslissen over de toelating van de heer Leonardo. Dus dacht ik dat dat stuk ter inzage van de Raad zou liggen.

De VOORZITTER: Mijnheer Eman, U moet me niet kwalijk nemen, maar de benoeming van de heer Leonardo is bekend gemaakt in de kranten en iedereen, die daarop aanmerking had willen maken, had de tijd om dit te doen. Het ligt niet op de weg van het Hoofdstembureau om stukken ter inzage te sturen aan de Eilandsraad. Het stuurt eenvoudig een mededeling, dat de volgende, die voor benoeming aan de beurt is, de heer Leonardo is, en daarmede is de kous af.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik ben het volkomen met U eens, maar dat geldt ten opzichte van derde, niet ten opzichte van de Raad, die straks zal moeten beslissen, wie in de Raad toegelaten wordt.

De VOORZITTER: Dat is voor verantwoording van het Hoofdstembureau.

De heer C.A.EMAN: Neen, Mijnheer de Voorzitter, wij moeten toelaten aan de hand van de stukken, waaruit blijkt, dat de heer Leonardo thans benoemd is.

De VOORZITTER: U stemt op de brief van het hoofdstembureau aan de Eilandsraad, waarin staat, dat de eerstvolgende aan de beurt voor benoeming de heer Leonardo is. Dat is de geloofsbrief van de heer Leonardo. Als U het daar niet mee eens bent, moet U deze zaak bij de rechter brengen en het hoofdstembureau aanklagen, maar dat is hier niet gedaan.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, het zij vooropgesteld, dat het voor ons volkomen onverschillig is of de heer Maduro of de heer Leonardo in de Raad komt, daar gaat het niet om. Het is mij alleen te doen om onregelmatigheden te voorkomen, zowel nu als in de toekomst. Naar verluid, Mijnheer de Voorzitter, en naar in deze Raad meerdere keren naar voren is gebracht, zou de leider van de P.P.A. meerdere ondertekende brieven hebben, die hij alleen met invulling van dagtekening van inlevering behoeft in te zenden en waardoor een lid niet meer in aanmerking zou komen voor herbenoeming.

De VOORZITTER: Mijnheer Eman, dat is toch niet ter sprake, wat heeft dat er mee te maken?

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, als we straks een besluit nemen om de heer Leonardo toe te laten en dat besluit blijkt nietig te zijn, dan hebben we tevergeefs werk verricht.

De VOORZITTER: Als U het besluit van de voorzitter van het Hoofdstembureau leest, staat daarin:

"Gelezen de aan hem gerichte brief van de heer J.E.Irausquin ......,

Overwegende dat blijkens het besluit van het Hoofdstembureau d.d. 15 Juni de heer Irausquin werd gekozen op lijst drie ....,

Overwegende dat de heer Julio Maduro bij brief van 26 October 1955 aan het Hoofdstembureau bericht heeft, dat hij bij vervulling van in de toekomst in de Eilandsraad openvallende plaatsen niet in aanmerking wenst te komen,

dat blijkens artikel 89 van het Kiesreglement enz. ..... voor benoeming in aanmerking komt de heer José M.Leonardo."

De heer C.A.EMAN: Die brief van de heer Maduro zou ik wensen te zien, Mijnheer de Voorzitter.

De VOORZITTER: Mijnheer Eman, dan vraagt U dat aan het Hoofdstembureau, dit is op het ogenblik niet de plaats daartoe. U hebt alle tijd gehad om dat te vragen.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik heb in deze hier een waarschuwende stem laten horen, want het zou me ten zeerste bevreemden, indien de heer Maduro een andere brief met een andere inhoud aan het Hoofdstembureau zou hebben geschreven dan aan de Voorzitter van de Raad gericht. Ik laat dus hierbij een waarschuwende stem horen, dat de eventuele toelating van de heer Leonardo zou kunnen blijken nietig te zijn.

De VOORZITTER: Ik ben U zeer erkentelijk voor deze waarschuwing. Ik wijs bij deze aan de heren J.R.L.Beaujon, D.G.Croes en A.Werleman als leden van de commissie tot onderzoek van deze geloofsbrief; de heer Beaujon is tevens voorzitter.

De commissie onderzoekt de geloofsbrief van de heer J.M.Leonardo.

De heer J.R.L.BEAUJON: De geloofsbrief van de heer Leonardo is onderzocht en in orde bevonden, Mijnheer de Voorzitter.

De VOORZITTER: Ik dank U zeer.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt de heer J.M.Leonardo tot lid van de Eilandsraad toegelaten.

De heer J.M.Leonardo legt in handen van de Voorzitter de voorgeschreven eed af.

De VOORZITTER: Mijne heren, zoals U bekend is, heeft de heer Irausquin ontslag genomen uit dit College en is in zijn plaats aangewezen de heer J.M.Leonardo. Het spijt ons, dat we voortaan hier in dit College de heer Irausquin zullen moeten missen. Het was ons bekend, dat de heer Irausquin zeer langdurig ziek is geweest. Na zijn uiteindelijk herstel, waarover wij ons verheugen en waarmede we hem geluk willen wensen, hadden wij uiteraard verwacht, dat hij in ons midden zou terugkeren. Hem wachten nu echter andere en wellicht meer gewichtiger werkzaamheden. Het is begrijpelijk, dat de heer Irausquin, die zich gekenmerkt heeft, als iemand, die zijn volle belangstelling gericht heeft op deze gemeenschap, ook nu al zijn aandacht zal besteden aan die functie, waarin naar zijn overtuiging onze gemeenschap het meest gebaat zal zijn. In deze tijden van economische worsteling zal Aruba ongetwijfeld hiervan profiteren. Het is mij een behoefte om hem vanaf deze plaats mijn bijzondere erkentelijkheid te betuigen voor de loyale wijze, waarop hij mij steeds zijn gewaardeerde medewerking heeft verleend. Ik heb er altijd van geprofiteerd, dat hij steeds voor zijn mening wist uit te komen en zijn inzichten op heldere en grondige wijze wist te motiveren. Ik spreek de wens uit, dat zijn herstel van blijvende aard zal zijn en dat hij als Minister van Financiën met evenveel toewijding voor de Arubaanse gemeenschap zal werken als hij dit als lid van ons College heeft gedaan.

Het nieuw benoemde lid van onze Raad, de heer Leonardo, wil ik van harte gelukwensen met zijn benoeming en hem een warm welkom toeroepen in ons midden. Ik heb het voorrecht de heer Leonardo goed te kennen en spreek de verwachting uit, dat hij met ijver en belangstelling zijn krachten aan onze gemeenschap zal wijden.

4. Ontwerp-eilandsverordening tot het aangaan van een 3% obligatielening ten laste van het eilandgebied Aruba ten bedrage van N.A. f. 5.500.000,-- (Bijlage no. 13).

De heer O.CROES: Mijnheer de Voorzitter, we hebben hier vanavond voor de tweede keer de uitbreidingsplannen voor de watervoorzieningsdienst op het programma. Het gaat deze keer over een ontwerp-eilandsverordening tot het aangaan van een 3% obligatielening ten bedrage van f. 5.500.000,--. Het doet mij nu herinneren aan de vergadering van 26 Januari j.l. Mijnheer de Voorzitter het zal geen verrassing voor ons zijn, indien straks enige leden van de Raad weglopen, voordat U de vergadering van hedenavond sluit. Deze heren behoorden tot de voormalige regeringspartij en uit hun houding constateer ik, waarom gedurende het bewind van het toenmalige Bestuurscollege geen plannen konden verwezenlijkt worden. Jammer genoeg is de periode van vier jaren van hun bewind verknoeid. Deze jaren zijn verloren en daardoor is Aruba vandaag vier jaren ten achter geraakt.

Aan de andere kant, Mijnheer de Voorzitter, verheugt het mij, dat ons huidige Bestuurscollege met reusachtige stappen bezig is dit plan en ook andere plannen,die mettertijd aan de Raad voorgelegd zullen worden, verder uit te werken.

Het uitbreidingsplan voor de watervoorzieningsdienst is werkelijk iets groots. Als men de toelichting bekijkt, dan ziet men het volgende: Wanneer het gehele project klaar is - en dat zal volgens de plannen in September 1958 zijn - zullen we hebben o.a. goedkoop water voor de bevolking van Aruba, genoeg water voor toeristenhotels, industrieën, hydroponics, water voor Lago, schepen en nog anderen. Verder wordt bij het nieuwe distillatiesysteem gebruik gemaakt van een procédé om electriciteit op te wekken. Dit heeft het voordeel, dat door verkoop van stroom aan Elmar en waarschijnlijk aan anderen een deel van de productiekosten van het water wordt goedgemaakt met het gevolg, zoals ik zo juist zei, goedkoper water voor iedereen.

Mijnheer de Voorzitter, hoewel agendapunt no. 5 nog niet aan de orde is, wil ik toch iets in verband met de hotelbouw aan de Palm Beach zeggen. Ik hoop, dat alles vlug gaat en het Bestuurscollege kan

op onze volle medewerking rekenen. Mijnheer de Voorzitter, als men te pessimistisch is, dan bereikt men niets in deze wereld, daarom moet ik nadruk leggen op het feit, dat het jammer genoeg is, dat de eerste vier jaren van zelfbestuur van ons eiland verkwist werden. Veel kon bereikt zijn geworden als men "lef" had gehad wat te doen. Maar, Mijnheer de Voorzitter, de tijd van praten is voorbij. Wij moeten de problemen aanpakken en zorgen dat alles op tijd klaar komt. Daarom wil ik vanavond van de gelegenheid gebruik maken om het Bestuurscollege een advies te geven en dat is:"Bemoei U niet met al het gepraat, dat U straks zult horen, maar ga Uw gang, doe Uw werk en wees sterk op onze steun." Want, Mijnheer de Voorzitter, al gaat men op zijn kop staan, de P.P.A. heeft een programma te voltooien en dit moet verwezenlijkt worden. Ik wil eindigen met het Spaanse spreekwoord, dat zegt: "Mientras los perros ladran la caravana pasa." Dat is precies, wat wij nu doen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer D.G.CROES: Mijnheer de Voorzitter, in Januari van dit jaar werd een spoedeisende vergadering van deze Raad belegd tot behandeling van het onderhavige onderwerp: uitbreidingsplannen voor onze watervoorzieningsdienst. Slechts enkele dagen van tevoren hadden wij de stukken betrekking hebbende op dit onderwerp ontvangen. De reden tot spoedeisendheid luidde: bestellingen van nieuwe distillatie-eenheden bij de firma Weir dienen te geschieden vóór 31 Januari van dit jaar op straffe van verval van door deze firma gedane aanbiedingen". Zonder dat wij tijd hadden gehad deze omvangrijke plannen te bestuderen werd van ons geëist, dat wij er vóór zouden moeten stemmen. Dat de te betrachten spoed nodeloos was, is mij evenwel later gebleken. De bestellingen zouden geschieden via de firma Singmaster & Breyer. Uit een brief in mijn bezit, waarvan ik U een gedeelte voor zover hier van belang voor zal lezen, blijkt echter, dat vóór het eind van Januari j.l. de bestellingen nog niet definitief door de firma Singmaster &

Breyer bij Weir waren geplaatst. Deze brief, Mijnheer de Voorzitter, is afkomstig van Brown John & Howard Export Cy Ltd London, England, en luidt o.a.:

"Date, February 28, 1956.

Dear Sirs,

Further to our letters in response to your cable regarding the machinery for desalting seawater from G.& J. Weir Ltd. can we note we have been in communication with these people by telephone and we cannot do better than give you extract of letter from them which speaks for itself:

"Confirming your telephone conversation with our Mr Greer in connection with cable you have received from Aruba, we confirm having advised you by telephone today that the contract between us and the Island Council of Aruba is being handled through consulting engineers in New York.

We are at present acting on a letter of intent covering four fifth of the contract proposed by us to these consulting engineers and according by no final contract price either f.o.b. or c.i.f. as yet been agreed and terms of payment have not yet been finalized"

- Deze brief is geschreven, Mijnheer de Voorzitter, 28 Februari 1956 -

"Under these circumstances we feel it would be premature for us to let you have any further information in connection with this contract and as suggested we consider you should await your price confirming letter pending taking any further action in this matter".

You will note that they are unable to send you a proforma invoice at the moment because the final contract-price has not yet been agreed, neither have the terms of payment and they at the moment are only acting on the letter of intent covering four fifth of the contract.

We feel sure you have written to us in this matter and when we received your letter this may clear up 1 or 2 points. So until your letter arrives we cannot do nothing further but we can assure you, we will do anything possible at this end regarding this proposed contract, as we are very anxious to help you with this

machinery and we 'll sent you the proforma invoice immediately we can obtain same from G. & J. Weir Cy Ltd. With complements yours faithfully

get. Manager of the Brown John & Howard Cy Ltd."

Mijnheer de Voorzitter, hieruit blijkt duidelijk, dat de zozeer betrachte spoed door het Bestuurscollege op zijn minst tevergeefs te noemen is. Deze spoed had noodwendig tengevolge, dat het Bestuurscollege ons niet behoorlijk voorbereidde en gebrekkige plannen voorlegde, zodat wij aan het project onze stem niet vermochten te geven.

Mijnheer de Voorzitter, tot op heden, drie maanden daarna, hebben we nog geen behoorlijk voorbereide plannen terzake van het Bestuurscollege kunnen zien. Thans wordt ons door het Bestuurscollege als topprestatie medegedeeld, dat het is kunnen gelukken van de directie van de Lago de toezegging te krijgen van waterafname door deze maatschappij van 2400 ton per dag tegen de prijs van f. 0,93 per ton of zegge f. 0.02 per ton beneden de kostprijs.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb geen bezwaar dat aan de Lago deze hoeveelheid water of zelfs een grotere hoeveelheid water wordt geleverd tegen de prijs van f. 0,93 per ton. Echter, Mijnheer de Voorzitter, moet ik bij voorbaat reeds zeggen, dat ik mijn stem zal verheffen als vertegenwoordiger van het volk, teneinde te bepleiten, dat ook de bevolking water geleverd zal moeten worden tegen een lagere prijs dan f. 0,93, althans tegen dezelfde prijs van f. 0,93 per ton. Dat dit een billijke eis is en zeker weerklank bij de bevolking zal vinden, valt m.i. niet te betwijfelen. Dat eveneens voor de landbouw goed water beschikbaar zal moeten worden gesteld tegen dezelfde of zelfs een lagere prijs valt evenmin te betwijfelen.

Mijnheer de Voorzitter, ik behoef geen econoom te zijn om tot de conclusie te komen, dat wanneer het water beneden de kostprijs geleverd wordt, men verlies zal moeten boeken. Hoe men denkt een en ander

dan te bekostigen en de leningen denkt af te lossen is mij een raadsel. Bovendien, Mijnheer de Voorzitter, als ik de gedachtengang volg van levering van water aan de Lago tot een hoeveelheid van 2400 ton per dag, moet ik mij afvragen of hiertoe niet speciale buizen als hoofdleidingen aangelegd zullen moeten worden van Balashi naar het terrein van deze maatschappij. En dan rijst onmiddellijk bij mij ook de vraag, of tengevolge van de benodigde druk geen reservoirs op hoge punten gebouwd dienen te worden en dan kom ik verder tot de conclusie, Mijnheer de Voorzitter, dat met deze omstandigheden in de ons voorgelegde plannen geen rekening is gehouden, als ook niet met de kosten daaraan verbonden. Dit duidt eveneens het gebrekkige van deze plannen aan. Dat deze plannen evenmin behoorlijk voorbereid zijn of in studie genomen, vloeit eveneens hieruit voort.

Mijnheer de Voorzitter, we zijn er immer voor aan plannen, behoorlijk voorbereid en uitgewerkt, tot uitbreiding van onze watervoorzieningsdienst naar behoefte onze steun te geven. Echter aan deze door het Bestuurscollege aan ons voorgelegde plannen kunnen we tot nog toe onze stem niet geven. En hieruit vloeit voort, dat wij aan het ontwerp-obligatielening, uitmakende een onderdeel van de gewraakte plannen van het Bestuurscollege, onze stem evenmin vermogen te verlenen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De VOORZITTER: Mag ik er even op wijzen, dat niet het waterproject op zich op het ogenblik aan de orde is maar het aangaan van een geldlening van f. 5.500.000,--?

De heer C.A.EMAN: Maar, Mijnheer de Voorzitter, mag ik de opmerking maken, dat de ontwerp-obligatielening van f. 5.500.000,-- een onderdeel ter uitwerking van de plannen voor uitbreiding van de watervoorzieningsdienst vormt?

De VOORZITTER: Wenst U het woord hierover te voeren, Mijnheer Eman?

De heer C.A.EMAN: Graag, Mijnheer de Voorzitter.

Mijnheer de Voorzitter, op 26 Januari van dit jaar werd deze Raad in een spoedeisende vergadering bijeengeroepen, teneinde te behandelen de uitbreidingsplannen van onze Watervoorzieningsdienst. De stukken, waaronder vele onontbeerlijke ontbraken, werden de leden een zevental dagen van te voren toegezonden onder strikte geheimhouding. Ofschoon verschillende leden verzocht hadden, hun een ruimere termijn toe te staan, teneinde zich beter op de hoogte te kunnen stellen van dit twintig milliocnenplan, werd uitstel resoluut geweigerd. Op de vraag, waarom er zo'n spoed betracht moest worden, kregen de leden te horen, dat 31 Januari 1956 als fatale termijn gesteld was door de firma Weir voor de plaatsing der bestelling. Mijnheer de Voorzitter, uit betrouwbare bron weet ik echter, dat op de 28ste Februari daaraan volgende de bestelling, die via Singmaster & Breyer plaats zou vinden, nog niet definitief was geplaatst.

Op de vraag waarom geheimhouding noodzakelijk was, kregen de leden van de Raad het kinderachtige en bespottelijke antwoord: We moeten onze plannen voor het eiland Curaçao geheim houden, anders zal Curaçao ons voor zijn met de bestellingen en zou de firma Weir ons in de eerstvolgende jaren niet kunnen leveren. Hoe bespottelijk dit antwoord was, kan men thans afleiden uit de verslagen in de kranten omtrent de reis van de Gezaghebber van Curaçao naar Nederland in verband met de uitbreidingsplannen van de Watervoorzieningsdienst op Curaçao. Ik kan dit antwoord van het Bestuurscollege dan ook niet anders opvatten dan getuigende van een minderwaardigheidscomplex, waaraan dit College lijdt, als ook als het bewijs leverende van de door onze fractie gesignaleerde onbekwwamheid en ongeschiktheid van dit College. Tenzij zoals door ons reeds wordt vermoed, iets anders achter deze gehele opzet schuilt.

Zoals men uit de kranten kan lezen, is Curaçao ons reeds een heel

eind vooruit. De afname van electrische energie is daar reeds door de O.G.E.M. gegarandeerd. Bovendien kan men uit de krantenberichten lezen het voorzichtige en wijs beleid van het Bestuurscollege van Curaçao, de bestelling rechtstreeks te plaatsen bij Weir en de prijzen te doen controleren door de Nederlandse ingenieurs Vos en IJsselmuiden, als ook de uitvoering van het gehele werk te doen geschieden door Weir onder toezicht van de eigen dienst, hetgeen ook door verscheidene leden van deze Raad in ons geval werd voorgesteld. Bovendien is het de bedoeling van het Curaçaose Bestuurscollege het volledige plan te onderwerpen aan de Eilandsraad aldaar, alvorens definitieve stappen te nemen, hetgeen in ons geval niet kan worden gezegd.

Mijnheer de Voorzitter, zoals door onze fractie uitvoerig werd betoogd bij de eerste behandeling van dit onderwerp, kunnen we om de redenen, reeds door ons genoemd, onze stem niet geven aan het gehele project. Er is ons geen definitief plan voorgelegd. Het Bestuurscollege zelf verkeert in weifelende houding. Thans krijgen wij in de memorie van antwoord van het Bestuurscollege te lezen, dat het Bestuurscollege voornemens is de bestaande distillatie-eenheden voorlopig aan te houden als reserve. Ook wordt overwogen deze eventueel over te dragen aan Bonaire en de Bovenwindse eilanden, zulks terwijl in het plan, door het Bestuurscollege voorgelegd, de kosten tot modernisering van deze distillatie-eenheden reeds zijn begrepen, teneinde deze "plants" op te voeren tot een capaciteit van 3000 ton per dag. Dit zou slechts kosten $ 470.000,--. Men stapt echter zonder meer hier van af en bepaalt zijn gedachtengang in de richting van het overdragen van deze "plants" aan Bonaire en Bovenwinden. Dit getuigt eveneens van minder ernst bij het Bestuurscollege.

Het Bestuurscollege bericht de Eilandsraad, dat de directie van de Lago Oil & Transport Cy Ltd thans definitief heeft besloten tot een

waterafname van 2400 ton per dag tegen de prijs van f. 0.93 per ton. Dit is per ton f. 0,02 minder dan de kostprijs bedraagt. Het verheugt ons niettemin, dat de Lago besloten heeft tot deze waterafname over te gaan. Echter vragen wij ons af of het wel opgaat aan een industrie water te leveren beneden de kostprijs, of tegen zegge f. 0,93 per ton, en aan de bevolking voor een hogere prijs, t.w. - zoals door het Bestuurscollege gedacht - f. 1,-- per ton. Men zou kunnen aanvoeren, dat de Lago als een grote afnemer een lagere prijs dient te worden berekend. Daartegenover staat evenwel, dat de bevolking collectief een grotere althans een evengrote afnemer is. Dat de bevolking collectief als een grotere of even grote afnemer gekwalificeerd dient te worden, vloeit uit het feit voort, dat de bevolking geen andere keus heeft, gezien het feit, dat de enige bron waaruit drinkwater betrokken kan worden, onze watervoorzieningsdienst is. Zal het volgens het Bestuurscollege stroken aan een industrie water te leveren beneden de kostprijs en de bevolking, die uit menselijke behoefte op dit water aangewezen is, te dwingen een hogere prijs te betalen? We zullen de reactie hierop, die zeker niet zal uitblijven, moeten afwachten.

En als het Bestuurscollege ook aan de bevolking water gaat leveren onder de kostprijs, als ook aan eventueel nieuw komende industrieën, die zeker aanspraak zullen maken op dezelfde voorrechten, die hun zelfs bij voorbaat in het vooruitzicht zijn gesteld, hoe verwacht het Bestuurscollege dan de lening af te lossen en tot afschrijving over te gaan?

Hoe meer ik deze zaak bekijk, Mijnheer de Voorzitter, hoe eerder ik tot de conclusie kom, dat een en ander nog erg rauw is en nog een behoorlijke studie vereist. We zullen evenwel bereid zijn onze stem te geven aan een behoorlijk voorbereid plan tot uitbreiding van onze watervoorzieningsdienst, waarbij wij in gedachten hebben:

modernisering van de bestaande distillatie-eenheden ter verkrijging van een capaciteit van 3000 ton per dag; bestelling van twee nieuwe distillatie-eenheden van de firma Weir; betaling daarvan rechtstreeks te effectueren; aan de "plant" te verbinden een systeem tot opwekking van stroom met de capaciteit, die na grondig onderzoek nodig zal blijken; het gehele werk te doen uitvoeren door Weir onder toezicht van onze eigen dienst; prijscontrole en wat dies meer zij te stellen in handen van de ingenieurs Vos en IJsselmuiden in Nederland. Aan het onvoorbereide en gebrekkige plan van het Bestuurscollege kunnen we echter onze stem niet geven. Consequent blijvende kunnen we dus evenmin aan het ontwerp-obligatielening, zijnde een onderdeel van het gehele project, onze stem verlenen. Ik dank U.

De heer J.H.LAKE: Het ontwerp, dat we nu behandelen: eilandsverordening tot het aangaan van een 3% obligatielening ten laste van het eilandgebied Aruba ten bedrage van f. 5.500.000,--, kan beschouwd worden als een kenmerk van de verantwoordelijkheid van ons Bestuurscollege. Wanneer men de artikelen van de voorgestelde eilandsverordening bestudeert, kan men meteen zien dat dit het werk is van een energiek Bestuurscollege en dat dit een eilandsverordening is, waarin rekening gehouden werd met alle mogelijkheden. Dat het Bestuurscollege, voordat de voorstellen werden uitgewerkt, contact meende te moeten opnemen met daarvoor in aanmerking komende instanties, maakt een goede indruk.Uit deze voorgestelde eilandsverordening kan men zien, dat het Bestuurscollege het oog op de toekomst gericht houdt. Neem bijvoorbeeld artikel 13, waarin staat, dat de houders van obligaties bevoegd zijn deze aan te wenden tot betaling van hun aanslag in de Winstbelasting tot een maximum van 10% van die aanslag per jaar. Dit maakt de lening meer attractief. Maar tezelfdertijd heeft het Bestuurscollege er voor gezorgd, dat

niet een tekort op de begroting zou kunnen ontstaan.

Ik zie deze eilandsverordening als een poging de welvaart van de bevolking van Aruba te bevorderen en spreek daarom de wens uit, dat ze zeer spoedig werkelijkheid wordt.

Verder wil ik voorstellen, nadat de nieuwe distillatie-inrichtingen gereed gekomen zijn en bewezen is dat de tegenwoordige distillatie-eenheden definitief buiten bedrijf kunnen worden gesteld, deze distillatie-eenheden over te dragen aan de Bovenwinden. Ik dank U.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zal niet te lang zijn over het ontwerp. In de eerste plaats zou ik nogmaals het voorstel willen lanceren of aan het Bestuurscollege de suggestie aan de hand doen om, wanneer de tegenwoordige "plants" niet meer worden gebruikt en buiten bedrijf worden gesteld, deze à f. 1,-- per stuk aan de Bovenwinden of Bonaire over te dragen.

We zien met belangstelling, dat wij speciaal van de Lago alle steun krijgen voor de verwezenlijking van het waterproject. Ook de Lago Thrift Foundation zal waarschijnlijk aan de uit te schrijven lening deelnemen. Wij hopen, dat de spaargelden van de werknemers van de Lago wijs en op de voordeligste wijze geinvesteerd zullen worden.

We zouden alsnog gaarne vernemen, Mijnheer de Voorzitter, hoeveel reeds aan Singmaster is betaald en hoeveel aan Weir. We stellen het nog steeds op prijs een schets van de begroting of met andere woorden, om de woorden van de leider van de P.P.A te gebruiken, een exploitatierekening te ontvangen van het waterbedrijf over 1958 en 1959. Wij geloven, dat het Bestuurscollege wel in staat zal zijn om deze te verstrekken. Dat behoeft niet nu te gebeuren, maar over een maand of zo, dat kan best.

Verder, Mijnheer de Voorzitter, zijn we van mening dat, indien de Lago het water tegen de prijs van f. 0,93 per m3 kan krijgen, de be-

volking dit zeker tegen een lagere prijs zal moeten ontvangen. Onder deze voorwaarde kan het water tegen die prijs aan derden worden verkocht. We zouden tevens een afschrift of inzage willen krijgen van de officiële prijsnoteringen van Weir voor de reeds bestelde "plants", als ook van alle installaties die via Singmaster zullen worden besteld.

Mijnheer de Voorzitter, aangezien ongetwijfeld een deel van deze dingen in handen van Singmaster & Breyer zal komen, moeten wij nogmaals met klem protesteren tegen het feit, dat deze firma ingeschakeld wordt bij de levering en de bouw van vier of vijf van de "plants". Curaçao zal ook twee nieuwe "plants" krijgen en daar zullen ze de bouw van de installaties in eigen beheer nemen, dus niemand anders er bij halen. Daarbij krijgen ze dan de hulp van deskundigen van Weir. Het is slechts voor de bouw en installatie van de eerste "plant", dat men met enige moeilijkheden zal te kampen hebben, maar met de andere "plants" gaat het daarna vanzelf, Mijnheer de Voorzitter. Met de hulp van één of twee experts en, zoals ik reeds op 26 Januari gezegd heb, misschien technische hulp van de Lago kunnen wij zelf deze "plants" bouwen en installeren. Daarom vinden wij, dat elke cent, die aan Singmaster wordt betaald, weggegooid geld is en onverantwoord.

Wat betreft de urgentie van de bestelling toentertijd van de vijf "plants", Mijnheer de Voorzitter, thans is ons gebleken, dat de twee "plants" van Curaçao en de vier "plants", die Aruba heeft besteld, in dezelfde periode zullen worden geleverd. Wat voor een haast was er dan in Januari? Kan het Bestuurscollege mededelen of alle vier plants definitief zijn besteld of is het mogelijk, nog steeds mogelijk dan, om een eenheid te laten vallen?

Mijnheer de Voorzitter, tenslotte wensen wij te verklaren, dat wij niet het minste bezwaar hebben tegen deze eerste lening, aangezien de plannen, welke het vorige Bestuurscollege had, ook neer zouden komen op een investering en een lening van ongeveer een gelijk bedrag.

Ik had hier eigenlijk willen eindigen, maar van de overkant werden ons enkele woorden naar het hoofd geslingerd aan het adres van ons en het oude Bestuurscollege, zoals U hebt gehoord, door een nieuweling in deze Raad, die "hard" begint te spreken, ik zal niet zeggen "plat", Mijnheer de Voorzitter. Dat is zijn goed recht, Mijnheer de Voorzitter, en ik hoop, dat hij mans genoeg zal zijn om het goed recht van de andere kant ook te zien, dat wij als oppositie onze mond open kunnen doen en moeten doen om de belangen van Aruba te behartigen.

Mijnheer de Voorzitter, bedoeld lid had het er over, dat het hem niet zal verwonderen, als we straks weglopen, zoals het in de vergadering van 26 Januari j.l. is gegaan. Mijnheer de Voorzitter, daar wij in de vergadering vragen hebben gesteld en halve antwoorden hebben gekregen en op andere vragen geen antwoord kregen, ook niet van hem zelf, bleef er niets anders te doen over; toen moesten we weggaan, want het heeft geen zin om verder te praten met mensen, die geen antwoord geven of halve antwoorden geven, Mijnheer de Voorzitter. Dan werd er nog een aanval gedaan op het oude Bestuurscollege, die impliceerde, dat het niets heeft gedaan. Mijnheer de Voorzitter, we weten allemaal, dat de eerste vier jaren pionierswerk is verricht. We hebben diensten overgedragen gekregen van de centrale Regering, dit is met stappen gegaan, pas in 1953 is het laatste departement overgedragen en sociale en economische zaken hebben we eerst verleden jaar gekregen. U begrijpt dus wel, dat het een zeer moeilijke verhouding was. Hoe kan men dan direct met plannen komen? We waren begonnen, wij waren zo ver dat we deze zelfde "plants" zouden bestellen. We waren van plan om er twee te bestellen, Mijnheer de Voorzitter, nu zijn het er 4 of 5, zonder enige behoorlijke fundering.

Mijnheer de Voorzitter, dan heeft deze spreker ook een goede raad gegeven aan het Bestuurscollege: "Bemoei U niet met het gepraat van

anderen". Mijnheer de Voorzitter. het is of ik iets van dictatuur hoor. Als men zich niet meer bemoeit met wat anderen zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dan gaat men zijn gang, dat doet een dictator ook. En tenslotte, Mijnheer de Voorzitter, heeft hij een Spaans spreekwoord gebruikt: "Mientras los perros ladran la caravana pasa". Mijnheer de Voorzitter, ik wil alleen maar opmerken, dat de gevaarlijkste honden die zijn, die niet blaffen, vooral die, wier mond gesnoerd is. Ik dank U.

De heer Th.J.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, in de afdelingsvergadering hebben wij een schets van de begroting gevraagd voor de exploitatie van het waterbedrijf. We hebben deze niet kunnen krijgen. Dit bevreemdt me ten zeerste, want als het Bestuurscollege ons komt vertellen, dat wij geen verlies van f. 400.000,-- meer gaan lijden, dan had het dit zeker met cijfers moeten kunnen aantonen, maar nu we cijfers vragen, kan men ons die niet verstrekken. Dat vind ik zeer vreemd. Toen wij in eerste instantie over dit plan spraken, toen was de productie 13.000 ton per dag, nu zijn we al zo ver, dat we maar 10.000 ton per dag kunnen produceren. En met verkoop van 13.000 ton per dag zou men zowat uitkomen. 3.000 ton per dag à f. 1,-- is zowat f. 1.000.000,-- per jaar. Gaat dat weg in de prijs, die we moeten betalen? Men spreekt nog steeds van f. 20.000.000,--. Maar misschien is het Bestuurscollege bang om ons cijfers te verstrekken, opdat het als het bedrijf begint te werken, de kous niet op de kop krijgt.

De heer Croes heeft ons verweten, dat wij uit de vergadering van 26 Januari 1956 zijn weggelopen. We zijn weggelopen om de belangen van de bevolking te bewaren. We zijn niet laaghartig weggelopen, zoals op 2 September 1954 de baas van de P.P.A. met zijn handlangers weg zijn gelopen, om geen beslissing behoeven te nemen over de wijziging in de Eilandsverordening personenvervoer. Daarna toen de P.P.A. aan de Regering was, heeft ze ondershands deze verordening laten ver-

nietigen.

De heer Croes had het verder nog over blaffende honden; als er hier blaffende honden zijn, dan zitten ze niet aan deze kant, want hier zitten volwaardige mensen, die voor zichzelf denken en voor zichzelf spreken en niet kruipen voor hun baas. Maar ik heb de indruk, dat na de laatste verkiezingen hier keffertjes binnen zijn geslopen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De heer E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, voor ons ligt het ontwerp-eilandsverordening tot het aangaan van een 3% obligatielening ten laste van het eilandgebied Aruba. In dit ontwerp wordt voorgesteld een bedrag van f. 5.500.000,-- te lenen. Mijnheer de Voorzitter, op het eerste gezicht lijkt dit inderdaad een groot bedrag, f.5.500.00 is niet weinig, terwijl daar nog bijkomt 3% rente. Maar,Mijnheer de Voorzitter f. 5.500.000,-- mag groot zijn of groot lijken, voor Aruba echter is dit bedrag zeker niet te groot nu het bestemd is voor de uitbreiding en vernieuwing van de distillatie-inrichting van de watervoorzieningsdienst. Een distillatie-inrichting met een grote capaciteit is voor Aruba een vereiste. Aruba heeft tot vandaag altijd gesukkeld met het waterprobleem. Een groot deel van de bevolking is nog steeds verstoken van goed drinkwater, dat voor de mens zo niet de eerste dan toch zeker een van de eerste vereisten is. En niet alleen aan drinkwater heeft het eiland gebrek, Mijnheer de Voorzitter, doch in nog grotere mate aan water voor bewerking van de kleine grondjes voor de kleine landbouw. Hoevelen zijn er niet, Mijnheer de Voorzitter, die gaarne op hun land wat zouden willen planten, ook al is het maar voor eigen consumptie? Doch de prijs van het water is momenteel hiervoor zo absurd hoog, dat hiermede niet begonnen kan worden. Velen, die met goede moed beginnen aan de bloemkweek, moeten kort daarna ophouden, omdat het niet te bekostigen is. Wij weten allen hoeveel het de gemeenschap kost om hier in Oranjestad enkele parkjes

te onderhouden. En met dit al, Mijnheer de Voorzitter, kost het de gemeenschap jaarlijks nog extra f. 400.000,-- aan verlies van de Watervoorzieningsdienst.

Stemmen zijn opgegaan, die zeggen, dat ze de gemeenschap niet kunnen binden om een project op te zetten van f. 20.000.000,-- voor vele jaren. Dit is heel mooi gezegd, Mijnheer de Voorzitter, doch van deze kant dragen wij de overtuiging, dat de gemeenschap ook in latere jaren alleen maar voordeel hiervan hebben zal. We zouden van onze kant deze vraag kunnen stellen: Moet dat deel van de bevolking van ons eiland, dat nog steeds wacht op goed drinkwater , voor hun leven hiervan verstoken blijven? Zullen de mensen in de districten nooit hun grondjes mogen bewerken vanwege gebrek aan goedkoop water? Zullen de mensen, die nu wel aangesloten zijn aan het waterleidingnet, in lengte van dagen de nu geldende hoge prijs blijven betalen? Zal de gemeenschap telkenjare weer het tekort van de watervoorzieningsdienst ad f. 400.000,-- per jaar moeten blijven betalen? Mijnheer de Voorzitter, deze vragen wil ik stellen aan de heren, die beweren, dat wij door dit project van f. 20.000.000,-- de gemeenschap voor lange tijd zullen binden. Mijnheer de Voorzitter, daarbij wil ik niet eens spreken over de andere voordelen, die aan dit project verbonden zijn, zoals het opwekken van electriciteit, enz. Hoe geruststellend is het niet, Mijnheer de Voorzitter, te weten, dat binnen twee jaar de gehele bevolking van Aruba voorzien kan worden van goed drinkwater, water voor de tuin, voor de landbouw, voor het vee, in elke hoeveelheid, die men maar verkiest en niet te vergeten voor een prijs naar ieders beurs?

Dezerzijds, Mijnheer de Voorzitter, heeft het Bestuurscollege de volle steun en goedkeuring van dit ontwerp. Ik dank U.

De VOORZITTER: Wil de heer Gedeputeerde Henriquez antwoorden op de gestelde vragen?

De heer O.S.HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, op de punten, die naar voren zijn gebracht, zal ik niet diep ingaan, omdat ik dit niet de vergadering, noch het agendapunt acht te zijn, waarbij het waterproject als zodanig in behandeling is. Aan de orde is de eilandsverordening tot het aangaan van een lening. Het waterproject als zodanig komt binnenkort in de reeds opgeroepen openbare vergadering van de Eilandsraad in behandeling en dan zullen wij in detail daarover nader kunnen uitweiden. Maar omdat bepaalde punten hier naar voren zijn gebracht en dit een openbare vergadering is, acht ik het toch wel wenselijk, om de dingen, die misschien een scheve indruk zouden kunnen geven, bijtijds recht te zetten. Verder zullen we dan volgende week kunnen praten.

Door diverse heren werd naar voren gebracht: Als we aan de Lago het water verkopen voor f. 0,93, zal dit f. 0,02 lager zijn dan de kostprijs, waarom dan aan de bevolking een hogere prijs berekenen? Daar krijgen we critiek over, dan moet het volk ook f. 0,93 betalen en dan krijgen we een verlies. Het uitgangspunt is bij deze redenering als volgt: Als U zegt f. 0,93 is f. 0,02 lager dan de kostprijs, dan zou ik U willen vragen: welke kostprijs? De kostprijs van het water voor de bevolking is inderdaad f. 0,95, maar is de kostprijs van het water voor de Lago ook f. 0,95? U zult toch wel met mij eens zijn, dat het een groot verschil maakt, wat betreft de distributiekosten of men 2400 ton onder laten we zeggen 2000 mensen distribueert door leidingen en 2000 meters, of dat men diezelfde hoeveelheid water door één meter laat lopen door één enkele pijp, een heel ander soort pijp, direct aan de Lago. Het komt dus hier op neer, dat f. 0,93 inderdaad wat lager is dan het ons kost om aan de bevolking water te geven over het hele eiland, maar niet lager dan de kostprijs, exclusief distributiekosten. Wat betreft de levering aan de Lago, ligt die kostprijs nog veel lager dan f. 0,93. Vandaar dat dus deze aanbieding van

de Lago zeer attractief is en van zeer groot belang om de kosten van ons water te drukken. Want door een grotere hoeveelheid water te kunnen produceren en leveren, worden onze "overhead"-kosten ten aanzien van de bevolking gedrukt. En dat is waarom wij in staat zijn om goedkoper water te leveren dan in het oorspronkelijke plan van vorig jaar.

Dan werd de opmerking gemaakt: waarom kan Curaçao wel de zaak in eigen beheer uitvoeren en kunnen wij dat niet? Ik geloof, dat dat in de vergadering van 26 Januari reeds is uitgelegd, Mijnheer de Voorzitter. Onze opzet is heel anders, dan die van Curaçao. In de eerste plaats is onze "waterplant" als zodanig al twee keer zo groot als die van Curaçao, en in de tweede plaats komt er nog een electriciteitsfabriek bij, waarmede die van Curaçao niet eens kan vergeleken worden. En waarschijnlijk komt er nog meer bij. Dat zal de heren misschien later duidelijk worden. De opzet is dus heel anders en dat is de reden, waarom het werk niet in eigen beheer wordt uitgevoerd. Als wij ook alleen maar twee water-"units" zouden gaan bouwen, dan zouden we dat inderdaad in eigen beheer kunnen doen. Maar bij dit project, U ziet het aan het bedrag al, komt veel meer kijken en daarom is het niet verantwoord om het in eigen beheer uit te voeren. Zouden wij het in eigen beheer willen doen, dan zouden wij toch ingenieurs moeten aanstellen, laten uitkomen uit Nederland, en dan komt het ons net zo duur uit.

Wat betreft de opmerking over de haast, waarover gesproken werd in de vergadering van 26 Januari j.l., en de brief, die de heer D.G. Croes heeft voorgelezen, en waaruit zou moeten blijken, dat de bestelling bij Weir niet geplaatst is geworden vóór 31 Januari 1956, die opmerkingen en die brief zijn helemaal voor rekening van degenen, die ze naar voren hebben gebracht. De bestelling is wèl geplaatst vóór 31 Januari 1956. De zaak zit n.l. zo. De firma Weir heeft zich

bereid verklaard om op grond van een zogenaamde "letter of intent" of een "cable of intent" alvast te beginnen, indien zij die zouden ontvangen vóór 31 Januari 1956. Het contract is dus inderdaad niet getekend vóór 31 Januari, maar wel hadden wij stukken op basis waarvan wij wisten, wat wij gingen doen en op basis waarvan wij dus een "cable of intent" hebben geplaatst vóór 31 Januari 1956.

Dan is nog gevraagd, hoe kan het dan dat het de heer Gorsira, Gezaghebber op Curaçao, nu toch nog gelukt om ook in de zelfde tijd als Aruba zijn "plants" te krijgen, terwijl hij deze nog moet bestellen. In de eerste plaats stond dat in de krant, ik moet nog nagaan of dat officiëel juist is. In de tweede plaats, wie zegt U, dat Curaçao ook al niet een "cable" of "letter of intent" had gestuurd naar Weir, dat men daar ook al niet een afspraak had ondanks die afspraak vóór die tijd? Zonder dit naar voren te brengen kunt U natuurlijk niet argumenteren.

Wat de rest betreft, Mijnheer de Voorzitter, deze zou ik gaarne willen laten voor de volgende openbare vergadering van de Eilandsraad, waarin het waterproject in zijn gehele opzet behandeld zal worden. Ik dank U.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter. Naar aanleiding van de opmerking van de heer O.Croes aan de overkant, waarbij wij vergeleken worden met de "perros que ladran", terwijl de "caravana" passeert, wil ik opmerken, Mijnheer de Voorzitter, dat dit slechts een figuurlijke betekenis kan hebben, want ik zie aan deze kant van de tafel geen honden zitten, evenmin zie ik kamelen aan de overkant, de stuwkracht van een karavaan. Echter wil ik nog wel deze opmerking maken, Mijnheer de Voorzitter, dat geen kamelen de stuwkracht zijn van de door het lid Croes bedoelde karavaan, maar heel wat anders, wat wij trachten nog te ontdekken.

Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van het antwoord van de

Gedeputeerde Henriquez blijft de vraag nog altijd of men aan een industrie water zal kunnen leveren tegen een lagere prijs dan men dat doet aan de bevolking, die uiteraard alleen uit menselijke behoefte daarvan gebruik maakt. Dat dit zeker veel stof zal doen opwaaien en in deze Raad zeker naar voren zal worden gebracht, valt te verwachten. Dit is weer een waarschuwende stem, die ik laat horen, Mijnheer de Voorzitter. En nieuw komende industrieën? De leider van de P.P.A. is naar Venezuela geweest en tracht alle soorten industrieën, vooral van rum, enz., die veel water gebruiken, hier naar toe te lokken. Daar bestaat een verordening, Mijnheer de Voorzitter, waarin verscheidene privileges worden verzekerd aan hier nieuw komende industrieën. Mijnheer de Voorzitter, het zal niet te betwijfelen vallen, dat deze industrieën ook aanspraak zullen maken op hetzelfde voorrecht, om dus ook water te kunnen betrekken tegen de prijs van f. 0,93. Willen wij logisch redeneren, dan moeten wij met deze omstandigheid rekening houden. Vooral, Mijnheer de Voorzitter, waar deze industrieën reeds bij voorbaat in het vooruitzicht gesteld zijn geworden de privileges, die ze op dit eiland kunnen genieten. En dan blijft zeer terecht de vraag, Mijnheer de Voorzitter, hoe men denkt de kosten van exploitatie van dit grote project te dekken en tot afschrijving en tot aflossing van de lening te kunnen overgaan.

Mijnheer de Voorzitter, onze fractie wil geen moment nalaten steeds haar waarschuwende stem te doen horen, opdat, wanneer dit project mislukt, men niet zou kunnen beweren, dat onze fractie hieraan medeplichtig was.

Mijnheer de Voorzitter, de opmerking van dezelfde heer Croes aan de overkant: "Stoort U niet aan wat U van de andere kant te horen krijgt" getuigt, van de gedachtengang van deze heren. Het is neerhalend voor het Bestuurscollege een lid zo te horen spreken."Houdt

geen rekening met wat U zult horen. Het is alleen maar een formaliteit, dat die heren daar zitten en iets zeggen. Gaat Uw gang! Mochten zij zelfs dingen zeggen, die logisch zijn, houdt er geen rekening mee! Wij, wij domineren, wij heersen!" Zoals terecht door de heer Werleman opgemerkt, is dit niet anders dan dictatuur. Ik dank U.

De heer J.A.CROES: Mijnheer de Voorzitter..............

De VOORZITTER: Mijnheer Croes, U is bij de eerste ronde niet aan het woord geweest.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, zoals ik reeds gezegd heb, krijgen we maar halve antwoorden of geen antwoorden. We zouden alsnog gaarne vernemen, hoeveel reeds aan Singmaster is betaald en hoeveel aan Weir. Dat is één vraag, Mijnheer de Voorzitter. Wij stellen op prijs een schets van de begroting of, met andere woorden, een exploitatierekening van het watervoorzieningsbedrijf voor 1958 en 1959 alsnog te ontvangen. Hierover hebben we nog geen antwoord ontvangen en evenmin op enkele andere vragen, bijvoorbeeld of we inzage kunnen krijgen van de officiële prijsnoteringen van Weir. Het eiland moet ten slotte betalen en het is belangrijk te zien wat wij betalen. Kan het Bestuurscollege mededelen of alle vier de "plants" definitief zijn besteld en of de mogelijkheid ook bestaat later één eenheid te laten vervallen? Ik dank U.

De heer J.A.CROES: Mijnheer de Voorzitter, mag ik even een opmerking maken?

De VOORZITTER: Mijnheer Croes, artikel 20, lid één, van het Reglement van Orde zegt: "De beraadslagingen in tweede instantie blijven beperkt tot hen, die in de eerste instantie het woord hebben gevoerd."

Ik kan er niets aan doen. Ik heb het reglement van orde niet ge-

maakt, maar ik moet het toepassen.

Overgegaan wordt tot de artikelsgewijze behandeling van het ontwerp.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen de artikelen 1, 2, 3, zoals gewijzigd bij nota van wijzigingen, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, alsmede de considerans.

Op voorstel van de heer C.A.Eman, welk voorstel wordt ondersteund door de heren D.G.Croes en J.A.Croes, wordt het ontwerp in zijn geheel in hoofdelijke stemming gebracht.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, mag ik even mijn stem motiveren? Ik wil nogmaals herhalen, Mijnheer de Voorzitter, dat wij niet het minste bezwaar hebben tegen deze eerste lening, aangezien ook de plannen, welke het oude Bestuurscollege had, neer zouden komen op het investeren of lenen van een zelfde bedrag. Derhalve ben ik vóór.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, mag ik ook mijn stem motiveren? Dit ontwerp-obligatielening, Mijnheer de Voorzitter, vormt duidelijk een onderdeel van het gehele project. Het is niet zo dat wij een gedeelte gaan uitvoeren. Het is één project. Wanneer men stemt voor dit ontwerp, dan bindt men zich aan het gehele project. Daarom, Mijnheer de Voorzitter, ben ik tegen!

Het ontwerp in zijn geheel wordt aangenomen met 17 stemmen vóór en 3 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: P.Croes, F.S.Kelly, O.S.Henriquez, O. Croes, F.V.Laclé, E.R.Finck, A.I.W. Wijngaarde, A.Werleman, J.M.Leonardo, J.R.L.Beaujon, F.B.Tromp, Th.J.Figaroa, J.H.Lake, M. de Cuba, I.E.Fancyte, D.C. Mathew en W.C.Anslijn.

Tegen stemmen de leden: J.A.Croes, D.G.Croes en C.A.Eman.

5. Brief van het Bestuurscollege d.d. 7 April 1956 no. 1216, inzake hotelbouw aan Palm Beach (Bijlage no. 12).

De VOORZITTER: In deze brief wordt aan U gevraagd Uw mening te geven omtrent de daarin ontvouwde plannen met machtiging om datgene te verrichten wat nodig is tot het oprichten van een naamloze vennootschap tot bouw en exploitatie van een hotel, in deze naamloze vennootschap deel te nemen tot een bedrag van 20% van het maatschappelijk kapitaal en 2% daarvan te storten, en verder datgene te verrichten wat noodzakelijk is voor de voorbereiding tot de bouw en de exploitatie van het hotelcomplex en tot het sluiten van een definitieve overeenkomst met de architect Morris Lapidus te New York.

De heer J.A.CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik zie dat in de plannen voor de hotelbouw aan de Palm Beach ook een casino is begrepen. Is dat juist?

De VOORZITTER: Een speelbank, ja, dat ligt in de bedoeling.

De heer J.A.CROES: Mijnheer de Voorzitter, wat ik nu ga zeggen, zeg ik niet namens mijn fractie, maar ik motiveer mijn eigen mening. Zo ver ik weet, waren er ook vroeger plannen om een hotel te bouwen, maar als een particuliere zaak en het gouvernement zou geld lenen aan deze particuliere zaak. Mijnheer de Voorzitter, nu ligt de zaak anders. Nu zal het gouvernement er zelf in betrokken zijn en ook in het casino. Volgens mij wordt de naam van ons eiland, van ons "dushi Aruba" neergehaald door het bouwen op dit eiland van een casino. Mijnheer de Voorzitter, laten we denken aan een andere speelbank die bestaat en al een lange tijd bestaan heeft, Monte Carlo in Monaco. Ik weet niet of ik bevoegd ben om de naam van een ander land te noemen, maar Mijnheer de Voorzitter, zo ver ik weet bestaat in Monaco

een "executieplaats", een "plaats van terechtstelling" en ook een "begraafplaats". Een casino zal zeker Aruba geen goede naam geven.

Mijnheer de Voorzitter, al het geld dat besteed en verkwist wordt aan deze plannen, waarom wordt dit geld niet gebruikt om de wegen in de buitendistricten te repareren en nieuwe wegen te bouwen? De wegen zijn in zo'n slechte conditie, dat je, als je in het donker loopt, de kans loopt je nek te breken omdat er zulke grote gaten in de wegen zitten.

Mijnheer de Voorzitter, er werd gezegd: "Mientras la caravana pasa, los perros ladran", maar er is ook zover ik weet een ander gezegde, en dat is: "De hond staat hoger dan een ander beest" en dat andere beest is de aap. Ik kan me herinneren, dat de partijleider Irausquin dit spreekwoord heeft gebruikt op een van zijn vergaderingen in Oranjestad en nu heeft een van de leden van de overkant het nageaapt. Daarom: Een hond is beter dan een aap. En wanneer de leden aan de overkant niet meer spreekwoorden kunnen vinden dan hun baas, dan kunnen ze bij ons komen, dan kunnen we ze een stroom spreekwoorden geven; misschien kennen zij ze niet!

Mijnheer de Voorzitter, dit casino - ik zeg weer dat ik hier mijn eigen mening geef - zal zeker de naam van Aruba neerhalen. Waarom kunnen we dit casino niet weg laten en alleen tot hotelbouw besluiten? Maar, Mijnheer de Voorzitter, wanneer toch een casino gebouwd wordt, laat men dan niet vergeten er ook een "executieplaats" bij te maken en een begraafplaats, opdat wanneer de mensen hun geld hebben verloren, ze zich daar kunnen ophangen. Ik dank U.

De heer J.H.LAKE: Mijnheer de Voorzitter, de brief van het Bestuurscollege inzake hotelbouw aan Palm Beach toont het initiatief van ons Bestuurscollege. Zoals bekend, werd reeds jaren door het toenmalige Bestuurscollege, het Bestuurscollege van de A.V.P. en de U.N.A., over de bouw van een toeristenhotel gepraat, zonder definitief re-

sultaat. Vele plannen werden besproken, kostbare plannen. Maar daar bleef het bij, praten, praten en nog eens praten, maar nooit resultaten. Veel geld van de belastingbetalers werd weggegooid aan plannen. Men zal niet gemakkelijk het Kipnis-plan vergeten, want daarvoor heeft het toenmalige Bestuurscollege f. 22.081,-- betaald, zonder enig goed resultaat voor de bevolking.

Wanneer men de voorgestelde brief van het Bestuurscollege goed bestudeert, weet men zeker dat het vruchten zal dragen. Door deze brief, Mijnheer de Voorzitter, ben ik er van overtuigd, dat er eindelijk een toeristenhotel aan de Palm Beach wordt gebouwd. Dit project krijgt mijn volle steun, want ik zie er in werkverschaffing voor de werklozen op Aruba. Ons Bestuurscollege heeft ontwijfelbaar getoond dat het kan regeren, want regeren is vooruitzien.

Mijnheer de Voorzitter, wij aanvaarden de toekomst vol vertrouwen in ons Bestuurscollege en geloof in God. Ik dank U.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, U vraagt onze mening omtrent plannen voor hotelbouw met casino enz. Die plannen hebben we niet gezien, Mijnheer de Voorzitter. In de brief van het Bestuurscollege zien we verder, dat verwezen wordt naar plannen, die vroeger in de Eilandsraad zouden zijn besproken en waarmede de Raad het eens zou zijn geweest. Deze plannen wijken af van het voorstel ons hier voorgelegd. Het zou zelfs, zoals de heer J.Croes terecht heeft opgemerkt, eerst geschieden door particulier initiatief. Thans, Mijnheer de Voorzitter, vervalt het gouvernement, het bestuur van dit eiland zelf in deelname aan dit hotel-plus-casinoplan. Het was nimmer de bedoeling, althans van onze fractie niet, Mijnheer de Voorzitter, om onze stem te geven dat het bestuur van ons eiland actief zou deelnemen in de exploitatie van een casino. Volgens de oude plannen, Mijnheer de Voorzitter, zou het eilandgebied een lening verstrekken aan particulieren, die over zouden gaan tot het bouwen van een hotel

plus casino. Dat is een heel andere voorstelling van zaken, dan wanneer het eilandgebied zelf deel gaat nemen in de onderneming en in de exploitatie daarvan. We kunnen dan ook, Mijnheer de Voorzitter, zonder plannen te hebben gezien en uit dit morele standpunt dat onze fractie inneemt, onze stem niet aan dit voorstel geven. Ik dank U.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, voor het huidige hotelproject vraagt het Bestuurscollege een viertal machtigingen. Om de plannen nader te verklaren zegt het Bestuurscollege n.l. dat het eilandgebied zelf een belangrijk deel van het benodigde kapitaal moet fourneren, in het onderhavige geval een bedrag van maximum f. 2.000.000,--. Het Bestuurscollege is van mening, dat de aandacht vooral gericht moet worden op toerisme uit Venezuela. In dit verband is dan de Venaruba gevormd om kapitaal aan te trekken uit Venezuela. De Venaruba staat onder de welbekende Fernandez Irausquin, die ongetwijfeld een familielid is van de grote leider. Het Bestuurscollege zegt, dat een honderd-kamers-hotel zal worden gebouwd, met mogelijkheid tot uitbreiding tot 175 kamers. In het concept-contract met Morris Lapidus staat echter, dat een 125-kamers-hotel zal worden gebouwd met mogelijkheid tot uitbreiding met 75. Hoe is dit te rijmen, Mijnheer de Voorzitter?

Verder zal er een naamloze vennootschap op Aruba worden opgericht met een gezamenlijk kapitaal van f. 3.000.000,-- te verdelen als volgt: Eilandgebied Aruba f. 1.000.000,-- tot f. 3.000.000,--; particulieren en zakenlieden uit de Antillen en Nederland f.500.000,--; Venaruba f. 500.000,-- tot f. 1.000.000,--. Dat hebben we reeds lang in een dagblad van Caracas kunnen lezen voordat de Raad iets af wist van deze plannen. Is het reeds bekend hoeveel kapitaal de Venaruba heeft bijeengebracht, Mijnheer de Voorzitter?

Het Bestuurscollege zegt verder in de toelichting, dat het ei-

landgebied het benodigde bedrag uit de batige saldi van de eilandsbegroting en de rekening voor 1955 zal krijgen. Kan het Bestuurscollege alsnog bij benadering zeggen hoeveel het voordelige saldo op de rekening voor 1955 zal zijn? Men moet toch een en ander weten anders kan men deze toezegging niet doen.

Wat betreft de participatie van Aruba in dit hotel zijn wij van mening, dat het eilandgebied slechts tot een maximum bedrag van f. 1.000.000,-- deel mag nemen, onder de voorwaarde, Mijnheer de Voorzitter, dat eerst de locale handel f. 500.000,-- opbrengt en de Venaruba eerst tenminste f. 1.000.000,-- bijdraagt. In ons argument, Mijnheer de Voorzitter, voelen wij ons geruggesteund door de woorden van de opdrachtgever omtrent de deelname van het eilandgebied in een eventueel te bouwen hotel. De heer Irausquin heeft destijds gezegd, dat de handel in de eerste plaats de vruchten er van zal plukken en derhalve ook de risico's zal moeten dragen. Het bestuur draagt reeds bij in de vorm van vrijdom van belasting en vrijdom van invoerrechten, etc. en nu is de vraag, Mijnheer de Voorzitte hoe groot moet onze participatie zijn? Indertijd heeft de Commissie Ontwikkelingsmogelijkheden Volkswelvaart Aruba een rapport samengesteld en in dat rapport noemde men een bedrag van f.2.000.000,-- en de heer Irausquin vond dit wel erg overdreven, en het overschreed de grenzen van onze draagkracht; het moest binnen de grenzen van onze mogelijkheden en draagkracht blijven, men moest met beide benen op de grond blijven, Mijnheer de Voorzitter, dat waren de woorden van de heer Irausquin toentertijd. Men moest met plannen komen, die realiseerbaar waren en niet met luchtkastelen. Als de handel, de locale handel voor een half millioen bijdroeg, het bestuur voor een half millioen investeerde en de buitenlandse financiers voor f. 2.000.000,-- bijdroegen, dan was van Arubaanse zijde reeds 1/3 van de kosten bijgedragen. Mijnheer de Voorzitter, hiermede heb ik

aangetoond, dat toentertijd de P.P.A. genegen was het eilandgebied tot één derde te doen deelnemen. Dat waren de woorden van de leider van de P.P.A., die echter misschien niet meer van enige betekenis zijn voor de mensen aan de overkant.

Het Bestuurscollege geeft een specificatie van het project van f. 3.000.000,-- en zegt dat met de bouw en inrichting van het hotel f. 2.180.000,-- gemoeid zal zijn. Is in dit bedrag ook begrepen het bedrag van f. 325.000,-- dat aan de heer Morris Lapidus zal worden betaald voor diens werkzaamheden?

De Venaruba zal één of twee directeuren in de directie van de plaatselijk op te richten naamloze vennootschap hebben. Hoeveel directeuren of vertegenwoordigers, commissarissen of hoe ze ook heten, Mijnheer de Voorzitter, zal het eilandgebied daarin hebben? Ik heb daarover niets in de toelichting van het Bestuurscollege kunnen lezen. Ik denk, dat het eilandgebied veilig zal moeten worden gesteld en dat wij voldoende vertegenwoordiging moeten hebben om de belastingcenten van het volk te beschermen, Mijnheer de Voorzitter.

Verder heeft men ook reeds een exploitatierekening kunnen maken om te weten of het hotelbedrijf wel rendabel zal zijn. De Venaruba is tenminste enigszins veilig gesteld, aangezien deze naamloze vennootschap 5% van alle rekeningen van gasten uit Venezuela zal ontvangen.

Het Bestuurscollege zegt verder, Mijnheer de Voorzitter, dat een casinovergunning voor 25 jaren zal worden aangevraagd en dat gedurende de eerste tien jaren op Aruba geen andere casino's zullen worden toegelaten. De mogelijkheid zal tevens bestaan om deze periode met tien jaar te verlengen. Mijnheer de Voorzitter, dit is dan monopolie voor tien jaar of meer en dit betekent dan, dat, indien er een andere hotelonderneming hier een hotel-casino wil gaan bouwen, zij dit niet kan doen binnen de eerste tien of twintig jaren. Is dit niet

onverantwoord? Wij vinden dat met deze clausule Aruba benadeeld kan worden en zijn derhalve tegen deze voorwaarde.

Wij vragen ons tevens af, Mijnheer de Voorzitter, of het strand, waar het hotel zal komen, ook voor het publiek zal worden afgesloten.

Het Bestuurscollege zegt verder, dat spoedig met de hotelbouw zal worden aangevangen en dat de opening in de loop van 1957 zal kunnen plaats vinden. In verband daarmede is inmiddels contact opgenomen met de architect Morris Lapidus uit New York. Een bindende afspraak werd met hem niet gemaakt. Hoe moeten we dit woord:"bindende" interpreteren, Mijnheer de Voorzitter? Er werd in ieder geval een afspraak met hem gemaakt zonder enig ander architectenbureau te raadplegen. Hij is ongetwijfeld reeds lang aan het tekenen, Mijnheer de Voorzitter, ter uitvoering van de opdracht of afspraak. Is het waar, dat reeds $ 40.000,--, misschien minder, aan de heer Lapidus werd betaald? Reeds in Januari j.l. werd contact opgenomen met deze architect, Mijnheer de Voorzitter. Dit hebben we weer in de buitenlandse pers kunnen lezen. Een concept-contract is reeds opgesteld, waarvan de Eilandsraad geen afschrift kan krijgen om te bestuderen. Men kan het alleen maar ter inzage krijgen. Dit is een loyaal optreden van "Zijne Excellentie Minister van Financiën", zoals ze in een buitenlands dagblad een gedeputeerde noemen, terwijl een Antilliaans weekblad hem "de knecht van de leider" noemde, Mijnheer de Voorzitter. Terwijl het Bestuurscollege zelf deskundigen raadpleegt over dit contract, moeten de Eilandsraadsleden maar genoegen nemen met het document eventjes door te lezen. Een document, Mijnheer de Voorzitter, dat samengesteld is door advocaten, ingenieurs en dergelijke mensen. Is dit wel een goede handelwijze? Ik vraag me tevens af, Mijnheer de Voorzitter, hoeveel leden van de overkant dit contract hebben gelezen? Tenslotte, Mijnheer de Voorzitter, vraagt het Be-

stuurscollege een viertal machtigingen:

1o. Machtiging om de plaatselijke naamloze vennootschap op te richten en om de mogelijkheid tot inschrijving te openen.

Hiertegen hebben we geen bezwaar.Echter handhaven wij onze voorstellen voor wat betreft vertegenwoordiging in de directie en onze andere opmerkingen over participatie van het eilandgebied.

2o. Machtiging om tot 20% van het maatschappelijk kapitaal, dus voorlopig met ongeveer f. 600.000,-- deel te nemen en hiervan 2% vol te storten.

Hiertegen hebben wij geen bezwaar.

3o. Machtiging om datgene te verrichten wat noodzakelijk is ter voorbereiding van de bouw en de exploitatie van het hotelcomplex.

Mijnheer de Voorzitter, dit is te vaag en te algemeen gesteld en we kunnen het Bestuurscollege hier geen "carte blanche" geven, om de woorden van de heer Irausquin te gebruiken.

En ten slotte, Mijnheer de Voorzitter,

4o. Machtiging tot sluiten van een definitieve overeenkomst met de architect Morris Lapidus te New York op basis van het vorenbedoelde concept-contract.

Ten aanzien van dit punt Mijnheer de Voorzitter kunnen wij onze machtiging niet geven, aangezien wij geen behoorlijke gelegenheid hebben gehad om dit contract te bestuderen en aan deskundig onderzoek te onderwerpen. Het is een dictatoriaal optreden om te weigeren een afschrift van het contract aan de leden te zenden, terwijl men wel de beoordeling daarvan van die leden verwacht. Het Bestuurscollege zelf heeft er deskundigen bijgehaald, Mijnheer de Voorzitter, de leden kunnen het ter inzage krijgen. Wij vinden deze handelswijze onverantwoord en dictatoriaal. We willen alsnog de volgende vragen aan het Bestuurscollege stellen in verband met de reeds ge-

geven opdracht aan de heer Lapidus:
Werd slechts met de heer Lapidus onderhandeld over dit project?
Waarom werd ook niet met andere architecten onderhandeld, die het misschien goedkoper zouden kunnen doen?
Staat de heer Lapidus ook in enig verband met Singmaster en Breyer?
Het concept-contract spreekt van een 125-kamershotel met mogelijkheid tot uitbreiding met 75 kamers, terwijl het voorstel van het Bestuurscollege spreekt van 100 kamers. Wie moeten we thans geloven, Mijnheer de Voorzitter?

Is het bedrag van $ 40.000,-- reeds betaald aan de heer Lapidus en is dit bedrag inbegrepen in diens vergoeding van $. 176.875,-- of f. 325.000,-- voor het maken van plannen en om een man te zenden voor het houden van toezicht? Vindt het Bestuurscollege het percentage van 8½% van de "total costs of construction" en dat van 12% van de "costs of furnishing and kitchenequipment" niet te hoog? Dit is dan ongeveer 10% van de totale bouwkosten, Mijnheer de Voorzitter. We hebben inlichtingen, dat deze percentages zeker niet aan de lage kant zijn. Wij vinden dat het eilandgebied hier gedupeerd wordt en dat misschien weer het een en ander aan de bekende strijkstok zal blijven hangen.

Waarom moet het eilandgebied zich binden tot terugbetaling van belastingen aan de heer Lapidus en diens personeel?

Moet men aannemen, dat de "executives of the architect" wanneer zij dat willen, eventjes naar Aruba kunnen komen en alles op rekening van het eiland kunnen brengen, m.a.w. wie beslist over de noodzakelijkheid en het aantal van deze bezoeken?

Gaarne zouden wij een antwoord op deze vragen willen ontvangen.

De heer O.S.HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats de woorden van de heer J.A.Croes, die argumenteert, dat hij het verstandiger acht om het geld te besteden aan wegen, dan

aan dit project in deze vorm. Het is mij nu duidelijk waarom er niet eerder een hotel is gekomen en misschien alleen maar wegen werden aangelegd. In de tweede plaats wil ik er op wijzen, dat er op de begroting van dit jaar 50% meer uitgegeven wordt, in guldens gesproken, aan wegen dan ooit te voren in enige begroting, zonder de boulevard; 50% meer dan ooit op de begroting is opgebracht voor wegen.

Wat betreft het casino, maak ik mij sterk, dat deze zelfde fractie in de Staten vóór gestemd heeft voor de landsverordening, die de mogelijkheid daartoe opende. Juist omdat gedacht werd, dat we alleen op die manier ooit een groot toeristenhotel zouden kunnen krijgen, werd in de Staten een landsverordening aangenomen om een casino-vergunning te kunnen verstrekken in de vorm van een monopoli. Curaçao krijgt er één en wij krijgen er ook één. Deze zelfde fractie voelt nu niet meer voor het idee. Naar voren werd gebracht, dat het oude plan helemaal particulier initiatief was, dat zou het hebben moeten worden, dat had het moeten worden, zou ooit worden. De overheid deed mee. De overheid gaat geen casino "runnen". Er wordt een particuliere naamloze vennootschap opgericht, waarin de overheid aandelen koopt. De overheid gaat het casino niet "runnen", maar de Naamloze vennootschap, de directie van de naamloze vennootschap, die gaat dat exploiteren. Deze antwoorden gelden ook voor de opmerking van de heer Eman.

Dan de opmerkingen van de heer Werleman. Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, in ons voorstel, of beter gezegd in de opzet van de naamloze vennootschap wordt gesproken van 100 kamers en in de bedoeling ligt om met Lapidus een contract te sluiten op basis van 125 kamers. Mijnheer de Voorzitter, laat ik dit duidelijk maken. We hebben nu machtiging gevraagd om de nodige stappen te nemen om plannen te maken. Het is dus nog steeds mogelijk dat, wanneer Lapidus met

zijn eerste plannen komt en deze worden voorgelegd aan de naamloze vennootschap, die tegen die tijd zal moeten zijn opgericht, de directie beslist om 90 kamers te "plannen" of om 150 kamers te "plannen". Dit zijn ideeën en dit zal later bekeken moeten worden; dat kan pas wanneer de eerste "sketches" zijn gemaakt en dus meer gegevens kunnen worden uitgewerkt. Voor zover we het nu kunnen bekijken, lijkt het ons raadzaam te beginnen met een opzet van 125 kamers, terwijl de zogenaamde "public spaces" worden "gepland" voor een hotel van 200 kamers, en dus ruimte bieden aan 400 personen; de gelegenheden als de eetzaal, de "nightclub", de bar, "swimmingpool", enz. worden allemaal ontworpen voor 400 personen, maar er worden in eerste instantie waarschijnlijk gebouwd 125 kamers. Dan behoeven we dus t.z.t. alleen maar een vleugel met kamers bij te bouwen om het hotel groter te maken.

De heer Werleman heeft gevraagd hoeveel het kapitaal zo langzamerhand is van de Venaruba. Mijnheer de Voorzitter, ik geloof niet, dat het op onze weg ligt om hier inlichtingen over te verstrekken. Het betreft hier een particuliere onderneming in Venezuela. Ik zou in dit verband de heer Werleman willen verwijzen naar de onderneming zelf.

De heer Werleman heeft voorgelezen een clausule uit de notulen van een vorige vergadering, waarin de heer Irausquin zich zou verzet hebben tegen de opzet, die indertijd naar voren werd gebracht en waarin hij opmerkte, dat f. 2.000.000,-- niet verantwoord was als bijdrage van de overheid. Blijkbaar waren de heren toen niet zo goed geprepareerd, want ze hebben het idee - zover ik mij kan herinneren - laten vallen. Ze hebben naar de heer Irausquin geluisterd.

Wat betreft de vertegenwoordiging in de directie, inderdaad is deze van groot belang, maar U zult wel begrijpen, dat wij dit nu niet kunnen uitmaken. Als de eerste aandeelhoudersvergadering bijeen

is, zullen wij natuurlijk ons laten gelden voor onze inschrijving en dan kan worden uitgemaakt in welke vorm de statuten definitief zullen worden vastgesteld en welke onze positie zal zijn. Maar U kunt er zeker van zijn, dat het Bestuurscollege zal waken voor een behoorlijke vertegenwoordiging van de overheid in de naamloze vennootschap teneinde ons kapitaal te kunnen behoeden.

Wat betreft het gevaar, dat de heer Werleman constateert, van een monopolie van tien jaar met daarna een mogelijke verlenging van nogmaals tien jaar, hetgeen volgens de heer Werleman dit gevaar met zich medebrengt, dat dan andere hotels de pas wordt afgesneden, wil ik opmerken, Mijnheer de Voorzitter, dat in de grote plaatsen, zoals Monaco en anderen, waar vele hotels zijn, er maar één een casino heeft.

De heer Werleman vraagt: hebben we misschien reeds wat betaald aan Lapidus? De volle $ 40.000,--, waarvoor nu machtiging wordt gevraagd, of een deel daarvan? Zo ja, wellicht is er iets aan de strijkstok blijven hangen. Het een en ander doet mij denken aan het spreekwoord van de waard, de terreinen aan de Elleboogstraat en op Socotoro. Ik dank U wel.

De heer J.A.CROES: Mijnheer de Voorzitter, ik heb nu gehoord, dat er 50% meer voor wegen op de begroting staat dan tijdens de vroegere regering. Ik zou graag willen vragen of er reeds een aanvang met die wegen is gemaakt? Zijn ze al begonnen? Het lijkt me sterk.

De VOORZITTER: Mag de heer Henriquez nog even antwoorden op twee vragen van de heer Werleman, die hij overgeslagen heeft?

De heer O.S.HENRIQUEZ, gedeputeerde: De heer Werleman heeft gevraagd: Is een vergoeding voor de architect op een basis van 8½% van de constructie en de bouwkosten en 12½% op de inrichting niet aan de hoge kant? We hebben dit zeer grondig nagegaan en het is ge-

bleken, dat dit niet aan de hoge kant is, dat dit ligt binnen de grenzen, die normaliter gesteld worden in Amerika. We hebben o.a. opgeslagen de richtlijnen van "The American Association of Architects", die aangeven wat de normale richtlijnen zijn voor een dergelijke bouw. Normaliter wordt van een normaal gebouw 6% berekend, maar voor bijzondere gebouwen - en dan worden o.a. specifiek genoemd hotels van deze grootte - mag men zelfs gaan tot 9% van de bouwkosten. De architect Lapidus is gebleven bij 8½%, en verder is het hem toegestaan om bij dit percentage nog 10% op te tellen, indien hij ook voor de inrichting zorgdraagt. Ik kan U de verzekering geven, dat de architect zijn honorarium niet uitzonderlijk hoog berekend heeft. Het zou natuurlijk wel lager hebben gekund, maar daarvoor krijgen we, naar onze mening, ook een eerste klas architect met een degelijke reputatie en een zeer goede naam.

De vraag van de heer Werleman over het batig saldo, dat we dit nu toch zo langzamerhand moeten weten om nu een machtiging te kunnen vragen om in te schrijven; inderdaad kunnen wij dit nu beoordelen en zijn we er zeker van, dat het batig saldo zo groot is, dat deze uitgave er van af kan. De definitieve cijfers van het batig saldo zijn nu nog niet bekend.

De heer C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, we hebben het antwoord gehoord van gedeputeerde Henriquez. De heer Henriquez heeft opgemerkt, en terecht, dat de fractie van de A.V.P. in de Staten der Nederlandse Antillen haar medewerking zou hebben verleend tot wijziging van de betrekkelijke verordening, teneinde de mogelijkheid te scheppen voor exploitatie van een casino. Echter, Mijnheer de Voorzitter, zoals reeds door mij gezegd, lag het niet in de bedoeling van onze fractie te bereiken, dat het bestuur van het eilandgebied of dat het eilandgebied actief zou gaan deelnemen in een dergelijke onderneming.

Mijnheer de Voorzitter, de heer Henriquez spreekt vlug, en daar vandaan, dat hij zich zelve tegenspreekt. De heer Henriquez begint te beweren, dat het eilandgebied vanzelfsprekend niet actief deel zal nemen in de exploitatie van het casino, dit wordt gedaan door de directie van de naamloze vennootschap. Onmiddellijk daarop zegt hij: We zullen er voor zorgen in de directie behoorlijk vertegenwoordigd te zijn. Dus met andere woorden, wanneer het eilandgebied vertegenwoordigd is in de directie dan neemt het eilandgebied rechtstreeks actief deel in de exploitatie van een casino. Daartegen hebben wij bezwaar. We waren het er volkomen mee eens, dat het eilandgebied zou bijdragen in de bouw van een hotel voor toerisme, desnoods met casino, maar we hebben nooit gedacht, dat het bestuur van dit eilandgebied zou moeten ontaarden in deelname in de exploitatie van een casino. Het oude plan, Mijnheer de Voorzitter, was, dat het eilandgebied een lening zou geven aan particulieren, die tot het bouwen van een hotel plus casino zouden overgaan. Tot zekerheid van de aflossing dezer lening zou een hypotheek worden verleend aan het eilandgebied. Het door het Bestuurscollege ons nu voorgelegd plan is volkomen afwijkend van het oude plan. Zoals reeds gezegd, Mijnheer de Voorzitter, wij willen niet, dat het eilandgebied, het bestuur van ons eilandgebied zal ontaarden in deelname in de exploitatie van een casino. Van dit morele standpunt uitgaande zijn we dus tegen het gehele project. Ik dank U.

De heer A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, er zijn nog steeds enkele vragen, die nog niet beantwoord zijn of niet helemaal beantwoord zijn. In de eerste plaats of het bedrag van f. 325.000,-- ook begrepen is in het bedrag van f. 2.180.000,-- voor de bouw en inrichting van het hotel. Ik denk niet, dat ik een antwoord hierop heb ontvangen.

Verder, Mijnheer de Voorzitter, heb ik gevraagd of het strand,

waar het hotel zal komen, voor het publiek zal worden afgesloten. Ik heb daarop ook geen antwoord gekregen.

Voorts heb ik gevraagd, waarom alleen met de heer Lapidus werd onderhandeld, er zijn ook andere bekende architecten, die overal ter wereld grote hotels hebben gebouwd. Waarom heeft men niet twee of drie van deze mensen geraadpleegd om een idee te krijgen, welke van deze mensen de beste en ook de goedkoopste zou zijn.

Is het bedrag van $ 40.000,-- ook begrepen in de vergoeding van $ 176.875,--? Ik meen geen antwoord hierop te hebben ontvangen.

En iets anders, Mijnheer de Voorzitter, wil ik opmerken. De heer Henriquez zegt dat 8½% niet aan de hoge kant is, maar als men het totaal neemt, dan is het ongeveer 10% van het totale project. En krijgen we wel alle diensten van dit architectenbureau? Want als ze een maximum aan kosten berekenen, dan moeten we ook een maximum aan diensten van dit architectenbureau krijgen.

Waarom moet het eilandgebied zich binden tot terugbetaling van belastingen aan de heer Lapidus en diens personeel? Zoals U weet, is er een verdrag met de "States" gesloten en daarin wordt voorkoming van dubbele belasting geregeld.

En moet men aannemen,dat de "executives" van de architect zo maar op en neer naar Aruba kunnen komen, wanneer ze dat maar willen en op rekening van het eilandgebied? Ik heb gevraagd: wie zal de noodzakelijkheid van deze reizen beoordelen en het aantal van deze bezoeken?

Mijnheer de Voorzitter, en dan heeft de heer Henriquez nog gezegd, dat indertijd de heer Irausquin in de oppositie was en wij het met hem eens waren. Mijnheer de Voorzitter, dat is een goed beleid volgens mij, dat betekent, dat wij soms de redelijkheid inzien van sommige voorstellen. Dat is schijnbaar niet het geval met dit Bestuurscollege.

Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van de opmerking over de Elleboogstraat, als men denkt, dat er iets aan de strijkstok is blijven hangen - U bent aan de Regering - ga het onderzoeken en onderzoek ook alle andere gevallen, bijvoorbeeld dat van de gronden op Socotoro, die op aandringen van de heer Irausquin werden gekocht, Mijnheer de Voorzitter.

De heer J.H.LAKE: Mijnheer de Voorzitter, in antwoord op de vraag, gesteld door de heer Werleman, of leden van de overkant het concept-contract met de heer Lapidus hebben gelezen of bestudeerd, kan ik mededelen, dat ik dat gedaan heb.

De heer O.S.HENRIQUEZ, gedeputeerde: Mag ik even opmerken, Mijnheer de Voorzitter, dat de heer Werleman niet zijn vragen heeft herhaald die niet beantwoord werden, maar minstens de helft waren nieuwe vragen.

De vraag of van de mensen van de architect zonder meer naar Aruba kunnen overkomen, was nieuw volgens mij.

De heer Werleman heeft gevraagd of het bedrag van f. 325.000,-- opgenomen was in de totale raming. Inderdaad.

Of wij alleen contact hebben opgenomen met Lapidus en waarom we ook niet andere architecten hebben geraadpleegd? We hebben andersom gehandeld, Mijnheer de Voorzitter. We hebben eerst inlichtingen ingewonnen bij diverse mensen over architecten en toen werd ons Lapidus zeer aanbevolen. Zelfs gedurende de tijd, dat we met Lapidus onderhandelden, hebben wij nog bij diverse instanties in het buitenland herhaaldelijk inlichtingen ingewonnen en die waren van die aard, dat wij het volkomen verantwoord achtten om met de heer Lapidus in zee te gaan.

De heer Werleman laat een waarschuwende stem horen om er voor te zorgen, dat we voor zo'n hoge vergoeding van 8½% ook alle diensten

zullen krijgen, die te verwachten zijn, maximale diensten. Inderdaad mogen wij dat eisen en het is ons ook een voldoening om te zien, dat deze architect ook bereid is zich te verbinden tot deze diensten, ja, zelfs meer dan men normaal van kleinere architecten of van minder bekende architecten zou kunnen verwachten.

Waarom wordt er vrijstelling gegeven van belasting? Het bedrag, dat deze architect krijgt voor zijn werk hier, daar wordt hij niet voor aangeslagen; dat heeft hij gevraagd en toen hebben we hem uitgelegd, dat zijn vergoeding niet vatbaar is voor een aanslag in de belastingen. Zijn personeel, wanneer dat hier komt, moet normaal, als het tenminste hier gevestigd wordt - het is nog de vraag, of het zich hier zal vestigen - belasting moeten betalen. Maar die belasting kan dan weer, in verband met het tractaat met Amerika ter voorkoming van dubbele belasting, in aanmerking komen voor aftrek van de belasting volgens hun aanslag in Amerika. Dit personeel betaalt dus wel belasting op Aruba.

Het overkomen van vertegenwoordigers van het architectenbureau is zo geregeld, dat dit zal gebeuren in overleg met en na goedkeuring door ons. Iedere keer als het bureau iemand naar Aruba wil sturen voor het een of ander, zal het eerst contact moeten opnemen met het Bestuurscollege en pas nadat wij het goedgevonden hebben, kan dat gebeuren.

Tenslotte zegt de heer Werleman, dat zijn fractie indertijd zo verstandig is geweest om te luisteren en dat niet allen hetzelfde doen, dit in verband met het feit, dat ze toen geluisterd hebben naar de woorden van de heer Irausquin. Het is mij nu duidelijk, Mijnheer de Voorzitter, waarom de heer Werleman steeds spreekt van de leider.

De VOORZITTER: Het Bestuurscollege vraagt vier machtigingen. Is het Uw bedoeling om machtiging voor machtiging in stemming te brengen

of dat in het algemeen te doen, dus één keer te stemmen voor alle vier de machtigingen tegelijk?

De heer C.A.EMAN: Alle vier de machtigingen tegelijk, Mijnheer de Voorzitter.

Het voorstel van de heer C.A.Eman wordt ondersteund door de heren J.A.Croes en D.G.Croes.

De heer A.WERLEMAN: Mag ik even mijn stem motiveren, Mijnheer de Voorzitter? We zijn het niet eens met deze procedure dus stemmen we tegen.

De gevraagde machtigingen worden verleend met 14 stemmen vóór en 6 stemmen tegen.

Vóór stemmen de leden: F.S.Kelly, O.S.Henriquez, O.Croes, F.V. Laclé, E.R.Finck, A.I.W.Wijngaarde, J.M. Leonardo, J.R.L.Beaujon, J.H.Lake, M. de Cuba, I.E.Faneyte, D.C.Mathew, W.C.Anslijn en P.Croes.

Tegen stemmen de leden: D.G.Croes, A.Werleman, C.A.Eman, F.B. Tromp, Th.J.Figaroa en J.A.Croes.

De Voorzitter sluit onder dankzegging de vergadering.

Goedgekeurd in de openbare vergadering van

De Gezaghebber,

De Secretaris,